Proces fiscal vs. Proces penal. CEDO, Lungu şi alţii c. România

Autor: **Cosmin Costaș**, avocat, partener Costaș, Negru & Asociații

O hotărâre definitivă dintr-un proces fiscal nu împiedică desfăşurarea unui proces penal, al cărui rezultat poate fi radical diferit. Un mit al Parchetului şi instanţelor penale, demontat recent de CEDO în afacerea *Lungu şi alţii c. România*.

În esenţă, domnul Lungu era asociatul unic şi administratorul a două societăţi comerciale (Supermag Imperial şi Supermag Diversitas), cu sediul la Gura Humorului, având drept obiect de activitate recondiţionarea şi revânzarea pneurilor uzate. În perioada decembrie 2000 – iulie 2001, societatea Supermag Imperial a importat câteva zeci de mii de pneuri, beneficiind de anumite facilităţi fiscale, în considerarea calităţii sale de "investitor într-o zonă defavorizată" (rambursarea taxelor vamale şi a TVA). În urma unor controale fiscale din perioada 2001 – 2002, societăţii Supermag Imperial i s-a imputat faptul că n-ar fi transformat pneurile înainte de revânzare, ceea ce antrena pierderea facilităţilor fiscale şi stabilirea răspunderii fiscale inclusiv prin plata de accesorii (valoarea totală a obligaţiilor fiscale fiind estimată de Curte la 140.000 euro). În egală măsură, în vederea angajării răspunderii penale, organele fiscale au sesizat Parchetul.

În **procedura fiscală**, societatea Supermag Imperial a contestat actele de control. În urma expertizei administrate sub controlul instanţei, s-a stabilit că din totalul de 30.518 pneuri importate, doar un număr de 464 pneuri au fost vândute fără a fi transformate. Printr-o sentinţă din 17 decembrie 2002 a Tribunalului Suceava, au fost anulate în parte

obligaţiile fiscale ale societăţii Supermag Imperial, cu excepţia celor corespunzătoare pneurilor netransformate (obligaţiile păstrate fiind de aproximativ 60 euro). Curtea de Apel Suceava – Secţia Comercială, de Contencios Administrativ şi Fiscal a confirmat la 3 iulie 2003 soluţia Tribunalului Suceava.

În paralel a fost derulată o **procedură penală**, vizând acuzaţii de fraudă fiscală în sarcina domnului Lungu, administratorul societăţii. Acesta a fost dealtfel şi arestat în perioada 10 – 29 august 2001. Organele de urmărire penală au administrat trei expertize, cu concluzii diferite: în urma verificării şi compensării stocurilor Supermag Imperial şi Supermag Diversitas, n-au putut fi justificate 162 pneuri pentru care s-ar datora obligaţii fiscale (primul raport); în urma verificării şi compensării stocurilor celor două societăţi nu rezultă obligaţii fiscale (al doilea raport); compensarea stocurilor nu era posibilă şi astfel există un prejudiciu de natură fiscală (al treilea raport). Consecvente, instanţele penale l-au condamnat pe reclamantul Lungu la o pedeapsă de doi ani de închisoare cu suspendare pentru evaziune fiscală şi l-au obligat, în solidar cu societăţile, la plata prejudiciului în valoare de aproximativ 130.000 euro. Ultima hotărâre în procedura penală a fost pronunţată la 5 decembrie 2005 de Curtea de Apel Suceava – Secţia Penală. De notat faptul că reclamanţii au invocat, inclusiv în faţa Curţii de Apel, autoritatea de lucru judecat a deciziei din 3 iulie 2003 a Secţiei Comerciale, de Contencios Administrativ şi Fiscal. Secţia Penală, cu trimitere la art. 22 din vechiul Cod de Procedură Penală, a înlăturat aceste susţineri, apreciind că instanţa penală nu este ţinută de constatările instanţei civile în ceea ce priveşte determinarea existenţei infracţiunii şi a vinovăţiei acuzatului.

Prin hotărârea pronunţată la 21 octombrie 2014, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reţinut existenţa unei violări a art. 6 par. 1 din Convenţie. Argumentele Curţii sunt

mai mult decât elocvente:

„Însă, derularea simultană şi în paralel a două proceduri independente cu privire la aceleaşi fapte, care a condus secţia penală a Curţii de Apel la o nouă apreciere a acestor fapte, radical diferită de hotărârea anterioară a secţiei comerciale de la aceeaşi Curte de Apel, a adus atingere principiului securităţii juridice (…) În consecinţă, prin aceea că a revenit asupra unui punct al litigiului care a fost deja tranşat şi care a făcut obiectul unei hotărâri definitive, şi în absenţa unui motiv întemeiat, Curtea de Apel a înfrânt principiul securităţii raporturilor juridice. Din acest motiv, dreptul reclamantului la un proces echitabil în sensul art. 6 par. 1 din Convenţie a fost încălcat” (par. 46-47).

În opinia Costaş, Negru & Asociaţii, această hotărâre ar trebui să constituie un prilej de reflecţie în special pentru organele de urmărire penală. În “n” situaţii, obligaţiile fiscale în considerarea cărora s-a transmis o sesizare la Parchet sunt reduse sau desfiinţate în procesul fiscal. Într-un domeniu conex, în dosarele de insolvenţă, se constată că nu poate fi angajată răspunderea asociaţilor şi administratorilor pentru datoriile (fiscale) ale societăţii. În prezenţa unor hotărâri cu autoritate de lucru judecat, Parchetul continuă însă cercetările, iar instanţele penale, cu elan, confirmă aserţiunile acuzării şi resping orice tentativă de valorificare a drepturilor convenţionale. Curtea Europeană a Drepturilor Omului ne spune, prin hotărârea în afacerea *Lungu şi alţii c. România*, că o asemenea conduită este inacceptabilă.

Articolul a fost publicat pe site-ul Costaș, Negru & Asociații